

Rapport

**Volontärverksamhet i
Canada**

**Studieresa till Ontario,
Maj 2005**

Innehållsförteckning

<u>AVSNITT</u>	<u>SIDA</u>
SYFTET MED RESAN	3
RAPPORTEN	3
DELTAGARE	3
CANADA	4
KITCHENER – WATERLOO	5
TORONTO	5
FRIVILLIGHET/VOLUNTEERING I CANADA	6
FÖRELÄSNINGAR, 'SITE VISITS' OCH GEMENSAMMA DISKUSSIONER	7
INFORMATION FRÅN 'SITE VISITS'	7 ff

BILAGOR;

- 1. Frivillighet i Canada**
- 2. Aktuella Web-adresser**

SYFTET MED RESAN

Studieresan Volontärskap på Kanadensiskt vis är den tredje i ordningen i regi av Pelow Utveckling. Syftet var att ge deltagarna en bild av kanadensarnas - i detta fall provinsen Ontarios omfattande volontärverksamhet. Resan och programmet hade som en av flera målsättningar att ge deltagarna en bild av hur omfattande *volunteering de facto* är i Canada, inte minst inom det vi i Sverige kallar 'den kommunala sektorn'. Vidare att ge deltagarna möjlighet att få ta del av hur kanadensarnas volontärverksamhet fungerar i en mycket praktisk verklighet. Det senare genom låta deltagarna i mindre grupper om 5-6 personer få besöka en rad olika lokala verksamheter – s.k. *agencies* och/eller *institutions/organisations* och där ta del av både den rika floran av olika *programs* - och de verktyg/de administrativa rutiner som måste till för att få volontärerna att fungera 'hand-i-hand' med anställd personal.

RAPPORTEN

du håller i din hand är ett resultat av de gemensamma noteringar och reflexioner som deltagarna gjort under sina *Site Visits* (studiebesök i smågrupper) och en del av de fotografier som tagits av deltagarna under veckan – kompletterat med en del faktainformation och illustrationer från bl.a. broschyrer, *flyers* och annat insamlat material.

Louise Pelow, som under resan hade rollen som *Assistant Tour Leader*, har ställt samman materialet samt komplettera densamma med ytterligare information och illustrationer. Hon har också svarat för rapportens *lay out*. Det mer allmänna informationen om Canada och *Volunteering* där är hämtad ur olika dokument signerade Pelow Utveckling.

Rapporten är medvetet skriven med ambitionen att inte analysera eller värdera det deltagarna upplevt under sin studievecka. Det senare överläts åt deltagarna själva.

DELTAGARE

Petra Andersson , <i>Uppdragsstrateg</i>	Äldrekontoret, Uppsala Kommun	UPPSALA
Agneta Boström , <i>Ordförande (s)</i>	Produktionsnämnden	UPPSALA
Ingrid Bolin H. , <i>Frivilligsamordnare</i>	Uppsala Volontärcenter	UPPSALA
Lena Fax , <i>Verksamhetschef</i>	SDF, Hässelby-Vällingby	HÄSSELBY
Per-Olof Forsblom , <i>Utvecklingschef</i>	Uppsala Produktion Vård & Bildning	UPPSALA
Peter Forslund , <i>Utv.sekreterare</i>	SDF, Hässelby-Vällingby	HÄSSELBY
Cecilia Hamenius , <i>V. Ordförande (fp)</i>	Produktionsnämnden	UPPSALA
Ellinor Hedblom , <i>Facklig repr.</i>	Kommunal Gävleborg, Omvårdnad	GÄVLE
Birgitta Härröd , <i>Verksamhetschef</i>	SDF, Hässelby-Vällingby	HÄSSELBY
Karin Lidén , <i>Förvaltningschef</i>	Omvårdnad, Gävle Kommun	GÄVLE
Marg. Magnusson W , <i>Processledare</i>	Uppsala kommun	UPPSALA
R-M. Mickelson , <i>Nämndledamot (s)</i>	Äldrenämnden, Uppsala kommun	UPPSALA
Björn Nilsson , <i>Produktionsdirektör</i>	Uppsala Vård & Bildning,	UPPSALA
Louise Pelow , <i>Beh. Assistent</i>	Nätverkscentrum, Gbg.	MÖLNDAL
Torbjörn Pelow , <i>Konsult/Tour Leader</i>	Pelow Utveckling	MÖLNDAL
Annika Persson , <i>Projektledare</i>	SDF, Hässelby-Vällingby	HÄSSELBY
Vivi-Anne Sundqvist , <i>Ordförande (s)</i>	Omvårdnadsnämnden, Gävle kommun	GÄVLE
Barbro Westrin , <i>Nämndledamot (fp)</i>	Äldrenämnden, Uppsala kommun	UPPSALA

CANADA

Canada är inte ett land, Canada är en federation, men en till ytan gigantisk sådan. Efter Sovjetunionens fall sägs Canada vara världens största land, där det skiljer mer än sex och en halv tidszon mellan Prince Edward Island och Newfoundland i öster till British Columbia vid Stillahavskusten. Federationen har säte i Ottawa och består av 3 territorier och 10 självständiga provinser – varav Ontario är den största med drygt 11 miljoner invånare. Flera av Atlantprovinserna är till yta och invånarantal betydligt mindre – några av dem att jämföra med små eller medelstora svenska landsting. Canadas dryga 30 miljoner invånare lever huvudsakligen (som hos oss) efter kusterna och i söder (efter den amerikanska gränsen). Varje provins har ett lagstadgat självständigt ansvar för bl.a. det vi ser som välfärdsstatens bålverk eller grundpelare; Lika rätt till vård- och omsorg, sjukvård, social service och utbildning.

Varje provins har sin egen premiärminister, sitt eget parlament och sina egna departement. Varje provins bestämmer själv hur mycket man ska beskatta sina medborgare och företag. Det finns en slags 'moms' som både är nationell (GST) och provinsiell (PST). Den senare varierar mellan olika provinser. Inkomstskatten är generellt något men inte mycket lägre än i Sverige.

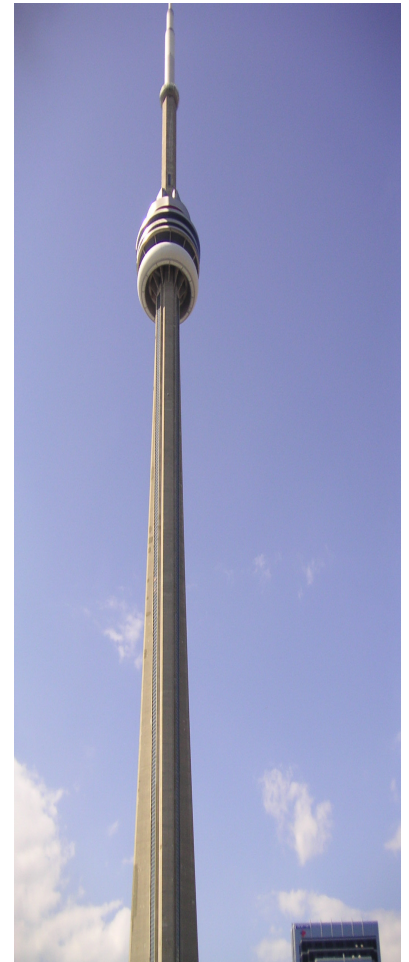
Även om det pågår en slags regionalisering i Canada, så finns inte någon egentlig motsvarighet till våra kommuner och landsting. *Municipalities, Cities, Towns* har rätt att ta ut förmögenhets och fastighetsskatt, knappast något mer. Inkomstskatt betalas till i första hand den egna provinsen, till mindre del till federationen. Följaktligen äger heller inte 'det offentliga' dom olika vårdinstitutionerna och/eller andra typer av 'serviceorganisationer' (*agencies*), typ sjukhus, skolor, sjukhem etc. Dessa är formellt och juridiskt sett *not-for-profit foundations* (ung. stiftelser med vårt språkbruk).

Det innebär samtidigt att det politiska livet ter sig mycket annorlunda i Canada jämfört med våra svenska förhållanden. I styrelser och nämnder sitter inte partipolitiker utan *community members* som väljs efter ett ofta rullande schema – och man väljs efter personliga meriter som kunskap, erfarenhet eller liknande kriterier. Samtidigt som vi har utvecklat vår "representativa demokrati" med en skattevägen finansierad, ägd och förvaltd offentlig verksamhet, har Canada valt en delvis annan väg - att utveckla sin "deltagardemokrati".

Även demografiskt finns en del viktiga skillnader, men också likheter mellan Canada och Sverige. Kvinnor förvärvsarbetar ungefär lika mycket i våra båda länder. Befolkningen generellt är yngre i Canada. Genomsnittskanadensaren är nästan tio år yngre än genomsnittssvensken. Ca. 13% av kanadensarna är 65+, hos oss nästan 19%. Den etniska mångfalden är mycket påtaglig i de flesta

av Canadas provinser. Man pratar i Canada om det positiva med etnisk mångfald och har en tydlig politisk målsättning att bevara och utveckla Canada till ett samhälle som består av en mosaik av olika etniska grupper. Man vill inte 'likrikta', som t.ex. grannen i söder, USA, där man pratar om en *melting pot*.

Arbetslösheten varierar starkt i Canada. I dom små och relativt fattiga atlantprovinserna är den relativt hög – i dom mer välmående provinserna, t.ex. Ontario, företrädesvis i söder, finns det knappast någon arbetslöshet alls. Genomsnittet för Canada ligger ganska stabilt runt 4%.

KITCHENER

Kitchener ses som den mest diversifierade staden i mellersta Ontario. Med sina drygt 200.000 invånare och med en stark förankring i tysk tradition, ses Kitchener som en starkt industrialiserad stad – men också ett genuint handelscentrum. Staden grundades av tyska Menoniter i slutet av 1800-talet och har behållit sin dragningskraft på 'nya' kanadensare långt in i våra dagar. Kitchener och tvillingstaden Waterloo har den största andelen invandrare eller första generationen kanadensare i hela federationen – men man ser mycket lite av detta ute i gatulivet. Invandrarna har relativt lätt att få riktiga arbeten – om än ofta lågavlönade sådana.

Kitchener tillsammans med grannstäderna Waterloo och Cambridge brukar kallas Canadas teknologiska triangel och har under senare år utvecklats till ett högteknologiskt centrum för nyskapelser inom teknologi. De flesta av Canadas största försäkringsbolag har också flyttat sina huvudkontor till regionen.

Man håller envist kvar uppdelningen i tre självständiga städer, men har lyckats, att utan alltför stora reaktioner bland befolkningen slå samman två stora sjukhus till ett – *the K-W Grand River Hospital*. Canadas första s.k. *Healthy Hospital*.

Som kuriosa kan nämnas att Kitchener fram till i slutet av andra världskriget faktiskt hette *Berlin*.

WATERLOO

Är mindre till invånarantal än Kitchener – ca. 110.000 invånare. Men har trots sin 'litenhet' två imponerande, mycket välrenommerade Universitet, Laurier University (med en humanistisk inriktning) och University of Waterloo med en tydligare satsning på tekniska linjer. Waterloo har också gjort sig känt internationellt för att finnas i den yttersta frontlinjen vad gäller att utveckla Internet och kommunikationsteknologi i övrigt.

Welcome... to the City of Waterloo, Ontario, Canada

Population: 110,800

TORONTO

är huvudstad (*capital*) i provinsen Ontario och har den största *metropolitan area* i hela Canada. Ses som federationens egentliga finansiella center. Toronto rankades i slutet av 90-talet bland världens 10 i topp städer, både vad gäller att bo i och att göra affärer i. Toronto består egentligen av sex *municipalities /Communities*; Toronto, North York, Etobicoke, Scarborough, York & East York. I Greater Toronto räknar man med att det bor ca. 5 miljoner människor, d.v.s. i stort sett halva provinsens befolkning. Att resa runt i Torontoområdet, eller att åka upp i världens högsta, fristående byggnad, *CN Tower* (554 m hög), illustrerar på ett tydligt sätt hur stort och vidsträckt Toronto är. Högsta kontorsbyggnaden i *Financial District* är *First Canadian Place*, 72 våningar över mark.

Toronto är ett levande exempel på det mångkulturella Canada. I Metropolitan Area räknar man med att ca. 17% av befolkningen har brittiskt ursprung, nästan 8% är italiensk, ungefär lika stor andel av invånarna är kinesisk. Personer med en kanadensisk bakgrund svarar mot endast drygt 5%. Den judiska andelen är knappt 4 %, detsamma procenttalet gäller för den svarta befolkningen, såväl som för de med indiskt ursprung, eller med portugisisk bakgrund. Drygt 2% har polsk

bakgrund, detsamma för den grekiska befolkningen och personer med tysk härkomst. Procenttalen kan tyckas små, men omsatt i antal personer får man lättare en uppfattning om den gatubild man möter i Toronto.

Den mångkulturella mosaiken blir mycket tydlig då olika befolkningsgrupper i regel bor samlat. Som en följd av det har den kulturella särarten kunnat bevaras på ett mycket påtagligt sätt och den 'offentliga servicen' har i mycket stor grad formats efter behoven i *the local community*. Detsamma kan sägas om den volontärverksamhet som var resans egentliga fokus.

FRIVILLIGHET/VOLUNTEERING I CANADA.

Fram till i slutet av 60-talet såg frivilligsektorn, ibland kallad "den tredje sektorn" i Canada ut ungefär som den gjorde då och i stora stycken fortfarande ser ut i Sverige.

Med början i slutet av 60 och inledningen av -70-talet har dock kanadensisk *volunteering* förändras ganska radikalt, speciellt inom och i anslutning till vad vi brukar kalla 'de mjuka' eller de sociala verksamheterna inom kommuner och landsting. En medveten strävan har varit, att ge möjlighet till alla dom som inte vill gå med i någon formell frivilligorganisation att bidra med sitt engagemang, sin erfarenhet och sina kunskaper. En annan ambition är att skapa delaktighet och bygga broar mellan civilsamhället och 'offentlig' samhällsservice, att skapa relationer med anställd avlönad personal har varit ett måste – och som nu i regel fungerar alldeles utmärkt. Personal och volontärer nämns ofta som *partners* i samma *team*. Ett annan viktig förändring är, att inom just det sociala området, typ vård, omsorg, sjukhusverksamhet, förskolor och skolor har andelen män och yngre personer av båda könen ökat mycket kraftigt.

Det finns idag ingen typisk kanadensisk volontär – volontärerna idag är en spegel av det kanadensiska samhället och befolkningsstrukturen. I stort sett hälften är av manligt kön, den stora gruppen volontärer numerärt är män och kvinnor mellan 35 och 50 år. Ung. 4% av volontärerna är arbetslösa eller arbetssökande, en stor grupp är "the new Canadians" invandrare. Gruppen unga och studenter har ständigt ökat. Man är volontär mycket långt upp i åldrarna.

Statistik från *Volunteer Canada* visar att nyrekryteringen av volontärer under senare år stagnerat något – men att volontärerna i stället ägnar mer tid åt sina olika volontäruppdrag.

I bilaga 1 till denna rapport finns mer information och fakta om *Volunteering* i Canada.

FÖRELÄSNINGAR, SITE VISITS OCH GEMENSAMMA DISKUSSIONER

En väsentlig del av programmet under studieresan bestod av studiebesök i mindre grupper *Site Visits*. Varvat med en del gemensamma informationstillfällen/föreläsningar, företrädesvis under förmiddagar. Efter det grupperna avslutat sina *site visits*, - oftast två per dag - samlades som regel deltagarna för gemensamma återrapportering och diskussion.

I följande avsnitt redovisas en del fakta kring de *agencies, organisations* och *institutions* som vi besökte. Vi har försökt hålla redovisningen så fri som möjligt från subjektiva värderingar.

INFORMATION FRÅN SITE VISITS

Kitchener Waterloo Friendship Group for Seniors

Denna mindre volontärorganisation, belägen i en kyrka, har funnits sedan 1978 och fokuserar kring s.k. "friendly visiting". Programmet handlar om vänskapliga möten mellan volontärer och äldre eller individer under 65år med svår fysisk problematik. Det centrala i kontakten skall vara det sociala och får inte handla om hemhjälp, sjukvård eller innefatta juridisk eller ekonomisk hjälp till de äldre. Verksamhetens mål är att minska social isolation, depression och ensamhet, övervaka säkerheten för klienten samt att avlösa klientens vårdnadsgivare. Volontärerna får genomgå intervjuer, visa polisregister samt referenser innan de godkänns. Matchningen av volontärer och klienter ägnas mycket tid och energi åt såväl som uppföljning av kontakten. Matchningen av klient volontär är alltid könsbundet. Volontärerna får också genomgå ett utbildningsprogram. KW-friendship har 250 klienter/år och 60 klienter i kö. Verksamheten har 185 volontärer varav 10 i verksamhetens "Board of Directors". Volontärerna bidrog förra året med ca 23 000 timmar. 2 anställda för administration och stöd och en budget på 110 000 Can\$/år. 85% av verksamheten är finansierat av ministeriet och resten finansieras av donations och insamlade pengar.

*"The need is great"
"Everyone deserves a friend"
"I don't know who received more from being
involved in your group - the clients or me"
"She brings the outside world in - it's
wonderful."*

Deltagare: Ingrid Bolin Henstam, Birgitta Härröd, Karin Liden, Louise Pelow, Annika Persson, Barbro Westrin

Victoria School Centre Programs for Seniors

Denna dagverksamhet är lokaliserad i en skolbyggnad och innefattar en stor mängd program för de äldre (50+) i området. Här finns lunchprogram, datorkurser, bridgeträffar, diverse kurser för fysisk aktivitet, självhjälpsgrupper, språkkurser, olika workshops m.m. De äldre har också tillgång till frisör och fotvård. Centrat har mellan 400 och 500 volontärer och ett 20 tal anställda. I de fall de äldre är i behov av hjälp för att komma hit ordnar volontärer med denna transport. Denna verksamhet är en av tre centra i Kitchener och får sin huvudintäkt från City of Kitchener. Verksamhetens mål är att få och behålla maximal funktionsnivå för de äldre, medverka till stimulation, minska ensamhet och undvika isolation, förhindra för tidig institutionalisering, agera som avlösning för vårdnadsgivare samt tillhandahålla information och referera till andra organisationer och instanser.

Deltagare: Ingrid Bolin Henstam, Birgitta Härröd, Karin Liden, Louise Pelow, Annika Persson, Barbro Westrin

Meals on Wheels

Denna verksamhet handlar om att leverera mat till ca 650 äldre eller funktionshindrade. För detta finns här 203 volontärer varav 180 sysslar med distributionen av maten, 17 på kontoret och 10 i styrelsen. Fyra personer är anställda däribland kökspersonal samt en dietist. Klienterna får matleverans 7 dagar/vecka och besöken hålls relativt korta. Tjänsten försöks hålla kundanpassat och lättillgänglig. En termosväska för leveransen garanterar matens kvalitet och klienten kan göra vissa val inför leveransen. Genom direktbeställning eller via "hemtjänsten" kan klienten få tillgång till detta program och betalar maximalt 7Can\$. Kostnaden för tjänsten kan nedsättas efter en behovsprövning. Volontärerna får bensin och milersättning men kan dock välja att inte ta ut dessa pengar och istället få en skattereduktion i samband med deklaration.

Deltagare: Lena fax, Per-Olof Forsblom, Vivi-Anne Sundqvist, Margareta Magnusson Wannstedt

Hopespring Cancer Support Centre

Hopespring är ett dagcenter för människor vars liv påverkats av cancer och startades 1995 av tre cancersjuka kvinnor. Verksamheten utgår från individen och erbjuder information, känslomässigt stöd samt redskap för självhjälp i mötet med cancer. Hopespring erbjuder stöd i grupp eller individuellt. En handfull professionella anställda leder de varierande programmen såsom stödgrupper, olika kurser och workshops. Ca 150 volontärer finns till hands för att tillhandahålla information om programmen och stödet inom verksamheten. De flesta volontärer inom verksamheten är tidigare cancerpatienter. På Hopespring finns också ett bibliotek där man kan få låna böcker, cd-skivor samt videos men även få tillgång till Internet. Människor som kommer till Hopespring behöver inte gå genom en annan organisation utan kan själv ta direktkontakt för att få hjälp. Dessa människor behöver heller inte betala för Hopesprings service. Verksamheten ger inte medicinska råd utan skall agera som ett komplement till exempelvis läkare och sjuksköterskor. Hopespring finansieras i huvudsak med bidrag från *local communities* men får också donationer från individer eller företag.

Deltagare: Petra Andersson, Cecilia Hamenius, Agneta Boström, Rose-Marie Mickelsson, Peter Forslund, Ellinor Hedblom

Doon Heritage Crossroads

Doon Heritage Crossroads är ett friluftsmuseum med Stockholms Skansen som förebild och ägs och drivs av Region of Waterloo. Verksamheten innefattar en återuppbyggnad av en lantlig by och två gårdar där kostymklädda guider visar runt i de över 20 byggnaderna uppbyggda i 1914 tals stil. Här finns trädgårdar, djur och demonstrationer av det dagliga livet vid denna tid. Verksamheten har bland annat vunnit olika provinsiella utmärkelser för sitt arbete med att engagera unga volontärer. Under 2003 räknar man med att 743 volontärer bidragit med 14´057 timmar. Volontärerna fungerar som guider, planerar speciella händelser, hjälper till med administrativa uppgifter, planterar och underhåller växterna, inventerar arkiv och mycket annat.

"People make a difference"

Deltagare: Petra Andersson, Cecilia Hamenius, Agneta Boström, Rose-Marie Mickelsson, Peter Forslund, Ellinor Hedblom

Sunnyside Home

Sunnyside är ett "kommunalt" äldreboende/sjukhem med 263 bäddar samt en dagverksamhet. Verksamheten har en kö på 2-3år för att komma åt en av de 160 lägenheterna. En kurator samt en halvtidsanställd koordinator som samordnar de mer än 200 volontärerna är anställda. Ett samarbete has med Sunnyside Public School vilket innebär att man även har elever som volontärer. Verksamheten finansieras av statliga bidrag och foundations men kostar för klienterna ca 2000Can\$/månad (inkomstrelaterad). Deras upptagningsområde är Waterloo, Kitchener samt Cambridge. Verksamheten har olika program såsom Alzheimersprogram för hemmaboende samt avlastningsprogram för vårdgivare och musikterapi. Frisör, kapell, tandläkare, fotvård, dietist, fysioterapi, barberare samt presentbutik är några av många saker som klienterna på Sunnyside har tillgång till.

"I make a difference in someone´s life"

Deltagare: Agneta Boström, Vivi-Anne Sundqvist, Ingrid Bolin Henstam, Barbra Westrin, Cecilia Hamenius

Hospice of Waterloo Region

En mycket professionell Hospice-palliativ verksamhet med 2,5 anställda och mer än 220 volontärer. Grunderna i verksamheten är att ge bekvämlighet genom alla stadier av dödlig sjukdom, ge hopp, värdighet och aktivt val,

fokusera kring liv och att leva varje dag, kontinuitet av vård, känslomässigt stöd åt klienter och deras familjer, stöttning hemma eller avlastningsvård, stunder av leende och skratt men också stunder av ledsamhet, utbildning och resurser. Volontärerna genomgår en 32 timmars utbildning

under 9 veckor för att sedan agera som patientstöd/medmänniska inför döden. I utbildningen går noga igenom skillnaden mellan att vara medmänniska respektive närstående. Besöken sker en gång i veckan under ca 2-3 timmar. Volontärerna bidrar med 5000 timmar/år till 85 personer som står inför döden. Klienterna har tillgång till hemsjukvård 24 timmar om dygnet men livskvalitén ges av volontärerna. Verksamheten har också barngrupper (5-16år) för att hjälpa barn hantera sorgen av att ha förlorat en förälder.

***"Our focus is on caring, not curing,
and on life, not death."
"No one need die alone."***

Deltagare: Agneta Boström, Vivi-Anne Sundqvist, Ingrid Bolin Henstam, Barbra Westrin, Cecilia Hamenius

KidsLink

Redan 1858 startade "Notre Dame of St. Agatha" början till denna verksamhet där man arbetade/arbetar för att förbättra livet för barn och deras familjer. Verksamheten startade som ett barnhem men är idag en enorm verksamhet som fokuserar kring barn med känslomässiga, sociala eller utvecklingsproblem. Till verksamheten hör idag ett boende för 36 st. 5-12 åringar, en skolverksamhet för 60 barn i samma ålder, program för stöd i förskola och daghem, mobila krisgrupper, 0-6 års program, program i skolor, akutplatser i boendet, avlastningsvård, lekterapi m.m. För att komma in på boendet men även för att komma in i skolprogrammet krävs att alla andra alternativ har gått igenom och att barnet/föräldrarna tar sig igenom en lång kedja av intagningsintervjuer och kommittéer för intagning. Verksamheten har 64 volontärer och då främst i förskole- och daghemsprogrammen. I boendet och skolan placeras inte volontärer då de anser att barn med så pass betydande sociala svårigheter kräver professionellt utbildad personal. Några veterinärer kommer dock med sina hundar i ett "pet-therapy" program som volontärer till boendet en gång i veckan.

Deltagare: Petra Andersson, Margareta Magnusson Wannstedt, Ellinor Hedblom, Louise Pelow, Birgitta Härröd, Annika Persson

In-School Mentorship Program/Stratford

Detta mentorprogram pågår i skolan och är en del av den världsomspännande organisationen Big Brothers / Big Sisters. Verksamheten är finansierad genom insamlade pengar och donationer. Barn med behov av extra socialt stöd kan få en mentor som fungerar som en vän eller extra vuxenstöd. Mentorskapet skall inte vara förenat med ett ansvar utan skall gå ut på att ha roligt, leka och lära av varandra genom att umgås en timma i veckan. Mentorerna skall inte lösa ett problem utan snarare arbeta i förebyggande syfte och skapa bättre möjligheter för dessa barn. Barnen skall ha någon de kan lita på, som bryr sig om dem, lyssnar och tycker om dem. Det har visat sig att trots att barnen missat vissa lektioner i skolan för att träffa sin mentor har det resulterat i bättre skol-

prestationer för detta barn. Kommunikationen mellan barn, skola, organisation, volontär och föräldrar är mycket viktig för att mentorskapet skall fungera som det är menat. En annan viktig aspekt i detta är att utgå från volontärens förväntningar och behov då det annars kan begäras mer av individen än vad den är beredd att erbjuda och därför resultera i en plikt eller uppoffring.

"To be a mentor is to do the simple things"
"It takes more than a family to raise a child, it takes a community"
"Use peoples talents to plant a seed"
"People want to make a difference"

Deltagare: Petra Andersson, Margareta Magnusson Wannstedt, Ellinor Hedblom, Louise Pelow, Birgitta Härröd, Annika Persson

The Canadian National Institute for Blind

Denna verksamhet finns på 53 platser i Canada och fokuserar kring att hjälpa blinda eller personer med synnedsättning att leva ett självständigt liv såväl i samhället som hemma. Här er-

bjuds besöksprogram, resesällskap och chaufförer där 350 volontärer är aktiva och 25 anställda arbetar delvis på deras tre lokala kontor. Volontärerna används också för att läsa in talböcker. En del av volontärerna är själva blinda eller har grava synhandikapp och en hel del gånger involveras även volontärernas ledarhundar i volontärskapet. 25% av verksamheten är finansierad från *federal health* och resterande är *funds*. CNIB startade 1918 med fokus på att hjälpa soldater som blivit blinda genom krig och har idag en av de världsledande rollerna inom fältet för synnedsättning och blindhet. Verksamheten har 20´000 volontärer och 105´000 klienter (starkt ökande) över Canada och en budget på \$ 77 miljoner CAD/år.

Deltagare: Lena Fax, Karin Lidén, Per-Olof Forsblom, Rose-Marie Mickelsson, Peter Forslund, Torbjörn Pelow

City of Waterloo – Adult Recreation Centre

Denna verksamhet är en av relativt få cityägda och citydrivna rekreationscentra för vuxna med en mycket stor mängd program för och med seniorer. ARC öppnade 1975 och erbjuder både drop-in program och bokningsbara program för vuxna eller seniorer. I lokalen finns tillgång till grillplats, altan, spelrum och biljardbord. I supporten som centret erbjuder utanför deras lokaler ingår bland annat transporter, telefonkontakter, rådgivning och hemtjänst. I denna del av verksamheten fick år

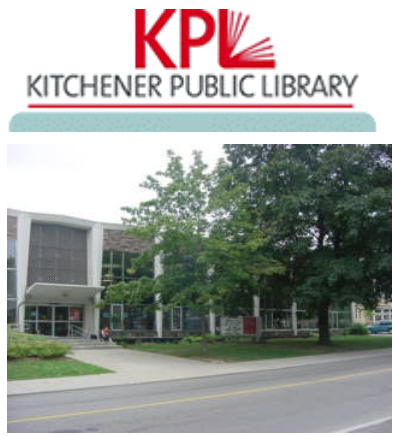

2004 450 äldre klienter hjälp i hemmet. Det gjordes 7´500 stödande telefonsamtal, 4´000 måltider och 11´000 transporter. Ett av de många program verksamheten erbjuder är "Senior Outing Day Program" där äldre tas ut på aktiviteter med blandning av fysisk, social och mental stimulans. ARC har också ett samarbete med ett lokalt bryggeri i närheten där de äldre en dag i veckan har tillgång till deras pub.

Deltagare: Lena Fax, Karin Lidén, Per-Olof Forsblom, Rose-Marie Mickelsson, Peter Forslund, Torbjörn Pelow

Kitchener Public Library

var ett av de få kommunalt ägda institutionerna vi besökte. Under biblioteket sorterar också fyra stadsdelsbibliotek. Verksamheten ser i stort sett ut som på moderna svenska bibliotek, bortsett från det stora inslaget av volontärer. På knappt tio år har volontärverksamheten vuxit från ett program och några få involverade volontärer till idag ca. 30 olika program och förra året 465 volontärer. 257 är engagerade året om, 104 kallas *special event volunteers* och drygt 100 är ungdomar under sommarhalvåret då många vuxna volontärer tar semester. Biblioteket har en anställd volontärsamordnare som håller i allt från rekrytering och vardagsadministration till att utvärdera och vid behov starta fler program. Ett av de mer omfattande programmen kallas *Visiting Library*, där volontärer med någon veckas intervall besöker personer i hemmen eller på institutioner – personer som inte av egen kraft kan ta sig till biblioteket eller dess filialer. Ca. 260 klienter besöks varje månad, hemma eller på någon av 24 registrerade 'institutioner' och i detta speciella program är 65 volontärer inblandade. Var och en ger ungefär 30 timmar per månad av sin tid. Man har också startat ett program där barn till mindre bemedlade föräldrar kan låna leksaker och t.o.m. hemdatorer. Företag donerar utrustningen och sköter kostnadsfritt underhållet. På biblioteket ser man varje dag volontärer fullt sysselsatta med allt från att sköta blommorna till att på bibliotekets datorer lära äldre eller "new Canadians" surfa på Internet eller sköta sina bankaffärer via datorn. Det är populärt bland speciellt äldre att "Adoptera en Hylla" – d.v.s. man tar ansvar för att hålla ordning på böckerna i en eller flera hyllsektion. Biblioteket är en samlingsplats långt utöver vad vi normalt ser i svenska bibliotek; Fri tillgång till utställnings- och möteslokaler gör verkligen biblioteket till en levande miljö även kvällar och helger. På biblioteket hittar ungdomar och "New Canadians" kamratstödjare och *Reading Buddies*. Man har ett mycket aktivt "Ungdomsråd". På tio olika platser i Kitchener ställer man ut samlingar med företrädesvis barnböcker – där förbipasserande kan låna fritt utan registrering. Ytterst få böcker försvinner och stånden underhålls av volontärer.

Deltagare; Samtliga deltagare i studieresan

Kitchener Volunteer Action Centre - VAC

VAC är en företeelse som är spridd över hela Canada och som är en av de viktigaste hörnstenarna i den totala volontärverksamheten. VAC's är inte 'kommunala' och heller inte knutna till någon eller flera identifierade 'frivilligorganisationer'. Verksamheten finansieras genom de *agencies/institutions* som utnyttjat VAC's tjänster. Det finns i regel en person anställd och ett antal volontärer som ser till att verksamheten vid VAC fungerar. Avgiften är blygsam och varierar med hur stora verksamheterna är. Ofta upplåter kommunen eller något företag utan kostnad de lokaler som behövs för att kunna upprätta ett för allmänheten lättillgängligt kontor. I Kitchener ligger VAC 'mitt i byn' - mitt emot stora biblioteket i en äldre villa. Under förra året räknar man med att nästan 8000 fysiska besök gjordes på VAC i Kitchener. VAC finns också på Internet med egen hemsida. Den viktigaste uppgiften för VAC är att fånga upp och förmedlar presumtiva volontärer till de olika agencies och programs där volontärer behövs. En annan uppgift är att i olika sammanhang göra volontärskapet synligt och intressant för allmänhet – och institutioner (to Promote). VAC bedriver ingen egen utbildning av volontärer – det sker ute i verksamheterna. VAC är däremot ofta ett bra stöd för mindre agencies och program vad gäller utbildning och stöd för lokala volontärsamordnare. VAC tar också ibland initiativ till olika *events* i samband med Thanksgiving, Jul och speciellt sommartid med hjälp av studenter. VAC arbetar tätt med olika skolor – och har speciella pärmar som cirkulerar under vårterminen för att visa studenterna/eleverna alla de möjligheter som finns sommardid.

Deltagare; Samtliga deltagare i studieresan

St. Michael's Hospital

St. Mike's som sjukhuset populärt kallas är ett stort forsknings & undervisningssjukhus i hjärtat av downtown Toronto. Grundat av St. Josephs-orderns nunnor så tidigt som 1892 för att serva fattiga och sjuka, har St. Mike's ända sedan dess haft sex ledstjärnor; Världighet, kvalitet, medkänsla, socialt ansvar, en mångfald av service och stolthet för vad man gör. En vision som gjort att St. Mike kommit att kallas "Torontos Urban Angel" och en värdegrund som fortfarande är levande; På St. Mike's utför man t.ex. inga aborter och många sammanträden inleds fortfarande med en bön.

Sjukhuset har idag knappt 600 vårdplatser och fyra öppenvårdsenheter utanför sjukhuset. Antalet årsarbetare är runt 5.000 och man har runt 700 volontärer, fördelade på tre områden; 1) Olika vuxenprogram (med fler än 400 volontärer och ca. 40 olika delprogram), 2) Program för studenter (närmare 150 studenter) och volontärer som är engagerade mer tillfälligt samt i 3) vad man kallar "the Out of Cold Programs". Det senare innebär t.ex. att sjukhuset varje lördag/söndag från november till slutet av mars serverar i första hand hemlösa män mer än 100 varma måltider och låter 37 hemlösa bo över på sjukhuset, få sina

kläder tvättade (eller utbytta), sin hygien skött – och även viss medicinsk behandling. För att få delta i olika "Student Volunteer Programs" krävs att man är minst 16 år och är beredd att ställa upp minst 70 timmar. Det är mycket populärt bland unga att pröva som volontär vid St. Mike's – för 'sakens skull', för att känna på olika möjligheter till framtida arbetskarriärer eller för att skaffa sig meriter då man går vidare till högre utbildning eller ska söka arbete.

Under förmiddagen fick deltagarna bl.a. möta sjukhusets President och Vice President som båda starkt underströk nödvändigheten av volontärer och de stora kvalitativa värden dessa tillför; "We wouldn't be able to run this Hospital without Volunteers". Vi fick vidare möta den som ansvarar för den samlade volontärverksamheten – och den som speciellt svarar för den verksamhet där elever och studenter engageras. Vidare mötte vi ett par representanter för "Volunteer Association at St. Mike's" – en företeelse som är vanlig på större institutioner över hela Canada. Ett mycket starkt intryck gjorde vårt möte en "volontärstudent" från Rumänien och vi fick en speciell inblick i den omfattande och krävande volontärverksamhet som fanns på sjukhusets Palliativa enhet.

Under eftermiddagen stannade ungefär en tredjedel av gruppen kvar på sjukhuset och fick under en rundvandring på sjukhuset se några "volunteers in action", samt en möjlighet att se sjukhusets helikopterplatta – en "donation" från bl.a. the Volunteer Association – samt besöka sjukhusets "gift shop" – som drivs helt i regi av volontärer.

Deltagare under eftermiddagen på St. Mike's; Petra Andersson, Peter Forslund, Birgitta Härröd, Karin Lidén, Margareta Magnusson Wannstedt samt Barbro Westrin.

Mid-Toronto Community Services

En down-town, mycket mångfacetterad verksamhet med 23 anställda och 1200 volontärer som erbjuder en stor mängd program inom en rad områden. Verksamheten bedriver "meals on wheels" vilket i detta fall innebär att 30 volontärer kör hem mat till 110 personer varje dag. Till dagcentrat kommer bland annat fysiskt funktionshindrade, HIV och AIDS patienter samt personer

med demens. Centrat ordnar med sjuktransporter, arbetar med så kallade "friendly calls", "meet and eat" och mycket annat. Mid-Toronto har ett samarbete med många organisationer och företag som lät sina anställda på betald tid få vara volontärer här. Verksamheten finansieras med ca 74% från provinsen och ministeriet, 13% från klientavgifter och ca 9% från United Way som är en nordamerikansk fond för välgörenhetsorganisationer. Resten fås från donationer. Deras totala budget är 1,5 miljoner Can\$. Stor verksamhet i enkla lokaler.

Deltagare: Petra Andersson, Karin Lidén, Peter Forslund, Margareta Magnusson Wannstedt, Birgitta Härröd, Barbro Westrin

Etobicoke Services for Seniors

Verksamheten har funnits sedan 1984 och koncentrerar sig kring att hjälpa människor att så länge som möjligt få bo kvar i sina hem. I huset och i närliggande hus finns ca 200 lägenheter. Etobicoke ansvarar inte för själva lägenheterna med hyresavtal, underhåll och dylikt men har en mängd program och tjänster att erbjuda de boende. Väntelistan för att få flytta in i dessa lägenheter är 5 år. Organisationen har ca 495 volontärer och 60 fulltidsanställda. De delar som volontärerna sköter på egen hand är: "escorted transportation" (socialt stöd), "telephone reassurance" och "volunteer visiting". Delar där volontärer och anställda är sida vid sida är: "adult day services", "caring centre" (avlastningsavdelning) och "seniors lunch program". De delar volontärer inte är inblandade i är "bathing program", "case management", "in-home respite", "supportive housing" och "transportation" (klienterna behöver hjälp). Volontärerna skall i verksamheten enbart ta ansvar för de sociala bitarna men stödjer personalens praktiska arbete i många delar. Volontärerna får även här utbildning och stöd i sin roll som volontär. Tydliga gränser för volontärernas åtaganden.

Deltagare: Cecilia Hamenius, Louise Pelow, Rose-Marie Mickelsson, Annika Persson, Björn Nilsson, Vivi-Anne Sundqvist

Baycrest Centre Jewish Home for the Aged

Baycrest är en mycket stor boendeenhet med geriatrisk inriktning och har funnits i 80 år. Här ryms ålderdomshem, servicehus, dagverksamhet, rehabilitering och sjukgymnastik i vatten. Ett stort antal program för äldre såsom aktivring för Alzheimerspatienter, program för överlevande av förintelsen och telefonkedja för de äldre. Baycrest har sammanlagt 472 bäddar och försöker möta varje individs behov av hjälp och stöd. Centrat arbetar utifrån judisk ortodoxa grundtankar. Här finns knappt 1500 anställda och drygt 6´000 volontärer från åldrarna 13 till 100. Klienterna är 55 år eller äldre sökande en judisk ortodox omgivning men behöver inte nödvändigtvis vara troende.

Baycrest Centre
for Geriatric Care

"the trusted source on aging"

Volunteers are part of our proud tradition of love and care"

Deltagare: Petra Andersson, Annika Persson, Cecilia Hamenius, Barbro Westrin, Ellinor Hedblom

Big Brothers/Big Sisters of Toronto

Big Brothers of Toronto startade 1913 och sedan dess har mer än 112´000 pojkar från Toronto fått en "Big Brother". Big Sisters of Toronto startade först 1990 och 2002 gick dessa två samman. Programmet går ut på att en pojke eller flicka matchas ihop med en volontär som agerar som mentor, vuxenvän och socialt stöd. Barnen kan vara mellan åldrarna 6 och 16 och mentorerna från 19 år och uppåt. I vissa "In-School Newcomer Program" är mentorerna 16-18 år. Resultat man kan se i denna verksamhet är att för "little brothers" eller "little sisters" är det 52% mindre troligt att de skolkar en dag i skolan, 37% mindre troligt att de missar en lektion, 33% mindre troligt att de skulle slå någon än i referensgruppen. Det kan också nämnas att 84% av dessa barn vill fortsätta sina studier på universitetet.

Deltagare: Petra Andersson, Annika Persson, Cecilia Hamenius, Barbro Westrin, Ellinor Hedblom

Carefirst Seniors & Community Services

Carefirst är en samordningscentral för insatser bland äldre kineser i Toronto och har funnits sedan 1976. Verksamheten är *not for profit social agency* med en budget på \$ 5 miljoner CADs. Verksamheten erbjuder bland annat besökstjänst, hemtjänst, dialys och meals on wheels men också meals to wheels (kör de äldre till matsal). En grundtanke som betonas noga är sambandet till familjen och nödvändigheten i att stödja familjen. Carefirst arbetar inte bara för att tillhandahålla tjänsten utan arbetar för att stärka det kinesiska samhället men också hela det kanadensiska samhället. Verksamheten har 300 anställda, 1´200 volontärer och serverar 6´000 klienter om året av vilka 1´500 är bundna till hemmet.

Deltagare: Lena Fax, Margareta Magnusson Wannstedt, Per-Olof Forsblom, Rose-Marie Mickelson, Peter Forslund, Vivi-Anne Sundqvist

Dixon Hall Neighbour Centre

Dixon Hall startades 1929 som ett soppkök men är nu en mycket omfattande service och volontärverksamhet som vänder sig till utsatta människor i innerstaden. Exempel på dessa kan vara hemlösa, unga ensamma mammor, barn och ungdomar, missbrukare, mentalsjuka, immigranter och arbetslösa. Arbetet på Dixon Hall handlar mycket om att försöka ge dessa människor förutsättningar för att lösa problemen och inte lösa problemen för dem. Alla grupper av människor vistas i samma hus och visar respekt för varandra. Ledarskapet på Dixon Hall är genomsyrat av humanitär människosyn/värdegrund. Det är ett otroligt engagemang och volontären lämnas aldrig ensam i någon situation här. Deras vision är: bra jobb, bra hälsa, säkert boende, pulserande kulturer – starkt samhälle. Dixon Hall har en budget på ca 6,5 miljoner Can\$ varav 4,8 miljoner Can\$ kommer från delstaten resterande del av verksamheten finansieras genom donationer och insamlingar.

"Second chances, dreams and possibilities"

Deltagare: Lena Fax, Margareta Magnusson Wannstedt, Per-Olof Forsblom, Rose-Marie Mickelson, Peter Forslund, Vivi-Anne Sundqvist

St. Christopher House

Grannskaphus för alla boende i området som funnits sedan 1912.. Detta centra är 1 av 6 stycken och erbjuder en stor mängd program. En del av dessa program är *meals on wheels*, datorutbildningar, program för "newcomers" (immigranter), *health action theatre by seniors*, *elder abuse program*, självstärkande program, program för hemlösa, musikprogram, *friendly visiting* och program för misshandlade kvinnor. Alla program genomförs på engelska, portugisiska och vietnamesiska. Verksamheten har också mycket

St. Christopher House

samarbete med andra organisationer. St. Christopher House har 800 volontärer med 50 olika positioner i verksamheten. De som fått hjälp genom St. Chris blir också ofta volontärer i verksamheten. 70% av verksamheten finansieras via staten. De får också *funds från United Way* och andra mindre finansiärer. Multiservicen till dessa olika kulturer under samma organisation var imponerande. Storskaligt men lyckas ändå se till individen.

Deltagare: Agneta Boström, Karin Lidén, Ingrid Bolin Henstam, Björn Nilsson, Birgitta Härröd, Louise Pelow

Central Neighborhood House

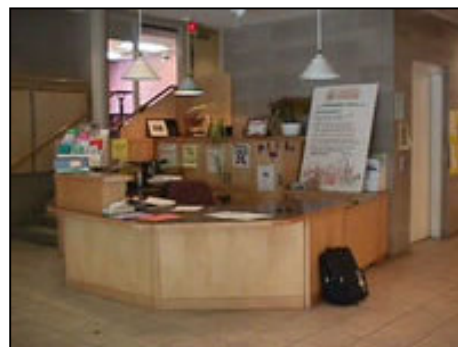
Detta grannskaphus har funnits sedan 1911 och är beläget i ett område med en mängd nationaliteter och hög arbetslöshet. Ofta mycket fattiga människor. Central Neighborhood House har ett brett spektrum av program. "Children and youth services" som inkluderar dagsläger, extrahjälp med skolarbete, drop-in till verksamhetens lokaler, ungdomskontakter samt "arts initiative". "Day care" som inkluderar barnomsorg för barn upp till 5 år. "Home support" som inkluderar social och volontär service för äldre, vuxna med handikapp och människor med akuta och kroniska sjukdomar. "Program areas" som inkluderar hemhjälp och "Stroke recovery club".

CENTRAL NEIGHBOURHOOD HOUSE

349 Ontario Street Toronto, ON M5A 2V8
tel: 416.925.4363 fax: 416.925.1545

92 Years in the Heart of Our Community

"Community Support programs" som inkluderar drop-in för vuxna, "voice mail", "Community Economic Development and Employment Services" och program för kvinnor. Central Neighborhood house lägger ner mycket tid på att matcha volontärer och klienter på ett bra sätt.

Deltagare: Agneta Boström, Karin Lidén, Ingrid Bolin Henstam, Björn Nilsson, Birgitta Härröd, Louise Pelow

FRIVILLIGHET/VOLONTÄRSKAP PÅ KANADENSISKT VIS.

En del fakta och kommentarer

- ◆ Canada har (minst) lika många formaliserade "frivilligorganisationer"/N.G.O's som vi i Sverige. Med, räknat per capita, ungefär lika många medlemmar som vi har. Andelen *aktiva medlemmar* är dock betydligt högre än hos oss.
- ◆ En annan viktig skillnad jämfört med situationen hos oss är, att väsentliga delar av "*volontärskapet*" sker utan att 'man' har kravet på sig att behöva tillhöra någon speciell förening eller frivilligorganisation. Det är i stället ett individuellt åtagande, ett *comittment*, som sker *i direkt anslutning till olika slag av offentlig verksamhet*. I organiserad/strukturerad form. *Volontären ses som en självklar och viktig del av "teamet"* inom t.ex. barnomsorg & förskola, i skolan och inom hela vårdomsorgs- och socialsektorn, inom kultur och fritid o.s.v.
- ◆ Mer än var tredje kanadensare, man som kvinna, ung som gammal, hög eller lågutbildad, arbetslösa såväl som yrkesverksamma, elever/studenter m.fl. kategorier lägger i snitt ner närmare 200 timmar per år som volontär. I strukturerad form, men till stor del utanför ramen för frivilligorganisationernas verksamhet.
- ◆ 'Någon' har räknat ut, att om man i Canada med sina nu drygt 30 millioner invånare, skulle vilja ersätta detta engagemang med anställda, så skulle det innebära ett 'behov' av 617.000 heltids årsarbetare. D.v.s. **om** frivilligheten skulle ersättas med avlönat arbete. Vilket knappast någon vill; *Det vi här kallar 'Volontärskap på kanadensiskt vis', är inte ett arbete eller 'sysselsättning' som man över huvud taget förknippar med lön, ersättning eller arvoden för den tid man engagerar sig.*
- ◆ Volontärskap i Canada är med andra ord INTE ett alternativ till 'offentligt', avlönat arbete, inte förbehållet av vissa grupper människor eller enbart riktat till 'särskilt utsatta grupper'. Det är i stället ett samhällsengagemang, ofta *'hand i hand'* med de anställda och deras professionella arbete. Eller som ett hedersuppdrag i vad vi skulle kalla styrelser, nämnder och/eller kommittéer. Även det senare helt oavlönat och utan speciella arvoden. Man sitter där *inte* på grund av någon speciell 'partitillhörighet', som partipolitiker, utan som vald och värderad 'samhällsmedborgare'.
- ◆ Den 'typiske volontären' inom vård & omsorgssektorn finns inte längre i Canada. 50 och 60-talens s.k. *Pink Ladies*, ofta medelålders eller äldre, ofta relativt välbärgade 'hemmafruar' eller änkor, har ersatts av 'genomsnittskanadensaren'; Från tonåringar upp till riktigt gamla pensionärer. Närmare hälften är av manligt kön, merparten är mellan 35 och 50 år – yrkesverksamma! Ca. 4% är arbetslösa (motsvarar siffran för den genomsnittliga öppna arbetslösheten i Canada). I stort sett samtliga etniska grupper är representerade.
- ◆ Alla blivande läkare i Canada har sedan årtionden haft en skyldighet att praktisera som volontärer. I katolska skolor över hela Canada finns det sedan länge ett krav (motsvarande våra högsta dieskolors s.k. PRAO-perioder), att elever skall skaffa sig erfarenhet som volontärer.
- ◆ I provinsen Ontario (vad gäller antal invånarantal något större än Sverige), har man sen ett par år kompletterat/delvis ersatt PRAO med ett krav att alla studenter, innan de får ut sina avgångsbetyg från motsvarande vårt 'gymnasium', ska ha fullgjort minst 40 timmar som volontär. Reformen har blivit mycket uppskattat, inte minst av eleverna själva och ger 'extrapoäng' när man söker in på högskola eller universitet. Räknas dessutom som merit då man söker arbete.
- ◆ Alla inblandade; de anställda, facket, politiker av olika färg, patienter/klienter/omsorgstagare etc. – anhöriga, volontärerna själva och 'vanligt folk' är överens om att; ***Volontärer tillför kvaliteter och dimensioner som professionella grupper inte har och heller inte kan utveckla*** – bl.a. just därför att dom är professionella. Volontärer själva får en ökad kvalitet/meningsfullhet i *sin* tillvaro och en känsla att bli bekräftade, vare sig man är utan arbete, intensivt arbetande, ung eller gammal. *Volunteering* i Canada bygger 'broar' mellan inte bara människor, individer och grupper, utan också mellan 'civilsamhället' och 'det offentliga'.

Citera gärna – men uppge källan!

AKTUELLA WEB-ADRESSER

K-W Friendship Group for Seniors	www.crehs.on.ca
Victoria School Centre for Seniors	www.watelooregion.org
Hopespring Cancer Support Centre	www.hopespring.ca
Doon Heritage Crossroads	www.region.waterloo.on.ca
Sunnyside Home	www.therecord.com
Hospice of Waterloo Region	www.hospicewaterloo.ca
KidsLink	www.kidslink.ndsa.on.ca
Big Brothers/Big Sisters K-W area I Canada	www.bbbskw.org www.bbbsc.ca
The Canadian Institute for Blind, CNIB	www.cnib.ca/divisions/ontario
City of Waterloo	www.city.waterloo.on.ca
Kitchener Public Library	www.kpl.org
Volunteer Action Centre/Kitchener	www.k-wvolcentre.on.ca
St. Michael's Hospital	www.stmichaelshospital.com
Mid Toronto Community Services	www.midtoronto.com
Etobicoke Services for Seniors	www.ess.web.ca
Baycrest Centre for the Aged	www.baycrest.org
Carefirst Seniors & Community Services	www.carefirstseniors.com
Dixon Hall Neighbour Centre	www.dixonhall.org
St. Christopher House	www.stchristhouse.org
Central Neighbourhood House	www.cnh.on.ca
	
Volunteer Canada	www.volunteer.ca
Volunteer Ontario	www.volunteer.on.ca
Pelow Utveckling	www.pelowutveckling.com

